Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia Aristotelica-Thomistica - Cod. Ettenheim-Münster 226

Endel, Roman
Majer, Ferdinand

[s.l.], 1731-1732

Articulus 1mus

urn:nbn:de:bsz:31-120354

Visual Library

ab eo quippe caelis in 1a mundi constitutione virtutem talium productiva ac seminaria fuisse ingenitam. hanc a sententia videtur adversari D: Thomae, qui 1a p. Q: 70. art. 3 ad 3tium. ubi ait: corpus caeleste cum sit movens motum habet rationem instrumenti, quod agit in virtute principalis agentis; et ideo ex virtute sui motoris, qui est substantia vivens, potest causare vitam. Concedo autem illud argumento quod hoc modo solvit S. Doct: de causa productione viventium ex putri materia. itaque Philipp. a S: Trin: in Summa Phia. a1: 3: docet causam principalem eamque partialem ductorum viventium esse virtutem algentium media virtute quadam intelligentiis caelesti corpori impressa qua elevetur in stratum aliorum instrumentum ad productionem effectuum propria virtute excedentium. Tu elige ex his sententiis quae tibi videbitur rationi conformior.

Disputatio 2a
in
Libros de generatione et corruptione

Duobus libris hanc materiam pertractat Philosophus, in quibus generationem corporum nascentium et morientium affectiones explicat. hinc sit

Quaestio 1a
de
generatione substantiali.

Articulus 1mus
Quid sit generatio; et an generatio realiter distinguatur ab alteratione?

N. 4.10 Dico 1o. Dari generationem substantialem in rerum natura nullus sanae mentis poterit dubitare; videmus enim quotidianas transmutationes substantiales v.g: lignum mutari in ignem, corpus in cadaver &c. Est autem generatio substantialis in quantum ad actum; quod sit mutatio de substantia in potentia in substantiam actu. Dicitur 1mo mutatio, qua particula tenet locum

generis. dicitur 2do de substantia imperfecta; quod distinguit a creatione. Creatio enim fit non ex praesupposito subiecto. quia in aliquo instanti reali ex sub alia forma. dicitur 3tio et ultimo in substantiam actu, quod differt a generatione accidentali, nam mutatio substantialis terminus habet substantia actu, mutatio accidentalis vero terminus habet accidens.

Nota 2do. generatio viventium definitur a S. Doct: 1a part: q: 27 ar: 2. quod sit origo seu processio viventis a principio vito conjuncto in similitudinem naturae ex hy sua processionis. dicitur 1mo processio viventis, per quod excluditur statua procedens ex statuario. dicitur 2do in similitudinem naturae idem specificae vel genericae, sic generatio muli ex equa et asino sit aliquo modo monstrosa est tamen vera generatio, quia mulus saltem in ratione generica est similis equae et asino. dicitur 3tio a principio vito conjuncto, quia debet esse ex conjunctione maris et foeminae per copulam, unde Eva etsi sit sumpta ex costa Adami tamen non est genita, quia non processit ex actione ordinata ab Adamo ad producendum simile in natura. ab hac definitione plura alia excluduntur imprimis generatio ignis quia non est processio viventis. 2do generationes ranarum, quae non generantur a principio vivente, sed a sole faciente instrumentaliter. 3tio productio, Aglorum, colorum, hi etiam processerunt a principio vivente sed non tamen per principium conjunctum idem ex semine procedens. 4to. generatio vermium et aliorum in cibis etc. quia non sunt eiusdem speciei et similitudinis naturae cum animali. at licet etiam monstra non sint eiusdem speciei cum generante, quia tamen generans per se intendit efficere sibi simile et monstrositas per accidens solum eveniat, eorum productio adhuc tamen vera est generatio.

N. 412ᵘˢ Quaeritur. alia hic gravis quaestio excitatur; an haec definitio generationis etiam conveniat 2dae personae in Divinis nempe Filio Dei? Licet haec quaestio potius ad Theologos quam Philosophos spectet, respondeo tamen definitionem generationis etiam competere Filio Dei. nam licet Spiritus Sanctus aeque procedat a Patre et Filio, tamen solus Filius Dei dicitur generari: quia procedit per intellectum, intellectus autem producit verbum mentis sibi simile; et quo perfectior est intellectus, perfectius producit verbum et magis simile obiecto. hinc cum intellectus divinus sit perfectissimus, ideo producit verbum perfectissimum non solum in natura specifica, sed etiam in natura numerica, adeoque est unicus cum Deus, et Filius divinus est absolutissima imago Patris: econtra Spiritus Sanctus non est similis ex vi suae processionis, quia procedit per voluntatem, quae sibi non assimilat obiectum. adeoque Spiritus Sanctus solum idem est similis Patri, quia quidquid in Deo est, Deus est. ideoque Spiritus Sanctus non dicitur generari. unde licet per impossibile omne quod est in Deo non esset Deus, adhuc verbum divinum procederet simile Patri in natura ex vi suae processionis intellectualis perfectissimae: econtra S. Spiritus non esset similis in natura, quia ex vi suae processionis fluit per voluntatem non procedit similis. haec tamen omnia intelligenda sunt demptis imperfectionibus, quia generatio verbi divini non est mutatio, nec fit ex decisione etc. nisi, quae solum fiunt in generatione creata. ad quod excitatur quaestio utrum generatio realiter distinguatur ab alteratione, respondeo

N. 413ᵘˢ Dico cum pluribus tum Philosophis tum Thomistis contra non paucos Philosophos et Thomistas generationem non esse distinctam realiter ab ultima in forma alteratione praevia. omissis textibus tum Aristotelis tum D. Th: cum neuter satis clare in utramque partem decidere videatur, probatur quia unica et eadem actione producitur forma substantialis, et ultima dispositio ad formam substantialem. tunc generatio non distinguitur realiter ab

alteraõe, sed hic fit; ergo [illegible] ista m̄ patet. nā actio
qua producitur fōa substāalis ē generaõ, et qua producitur
ultima dispōo ad fōā substāalē ē alteraõ. n. a. ipsa
ultima dispōo ad fōā substāalē ignis v.g. introducendā
ē calor ut 8 in desinere et ut 5 in incipere, hīc
talis; quo posito proxīmē expellitur fōa vetus v.g.
ligni, et introducitur nova v.: g. ignis; sed actio productiva
hg ultimae disposit. ē distincta et ex consequenti productiva
ipsiū fōā substāalis; ergo [illegible] n. pbs. mās. nā negs
p absoluta Dei potentiā pōt existere sine oī fōā
substāali; ut ab initio diximus. atqui p actionē, qua
ultima dispōo pvia producitur fōa vetus proxīmē
effective expellitur, ergo enim mā sine oī fōā substāali
ēē n. pōt, necesse ē, ut p eandē actionē fōa etiam
substāalis nova producatur. pm. Tunc p ultimā dispōē
pviā effective proxīmē expellitur fōa vetus; quod p
eandē effective proxīmē expellunt contrarietates, quā adnaturale
conservaõē fōā veteris sī necessaria, ut patet: sed hīc
sunt ultimā dispōē: nā duo accidēa contraria in
gradu intenso ob nimiā in se pugnā nequeunt nequeunt
simul stare, ultima ā dispōo pvia v.g. calor in
incipere ut 5, ad novā fōā substālē ignis ē requisita
n. solū in gradu intenso, sed etiam intensissimo contraria
frigori: ergo n. pōt cū contrarijs ejusdem fōā veteris
p̄ [illegible] simul stare. ergo ā pmo ad ultimum eadē actione,
qua producitur fōa substāalis producitur etiam ultima
dispōo, et sic generaõ n. ē distincta realiter ab alteraõe
licet virtualiter et rōne ratiocinata distinguatur. Ad 3.
dixi; ius fōā veterē proxīmē effective expelli p ultimā
dispōē pviā, qā ob effectū incompossibilē plurium fōarum
in eadē mā expulsio immediata fōā veteris in genere
cā formalis intrinseca fit p infusionē fōā novā
substāalis mediatē consequenter.

N. 414 Confirmatur: calefactio in actu secundo exta se habet sicut calor; sed calor in virtute propria producit aliud calorem sibi non excedentem, at vero virtus ignis potest producere substantiam ignis: ergo etiam calefactio in virtute propria nihil producit nisi calorem, quamvis a virtute ignis potentis etiam producere substantiam ignis, consequenter alteratio propria non distinguitur ab actione generativa, cum eodem modo terminetur ad substantiam sicut generatio.

Solvuntur objectiones.

N. 415 Obj. 1° distinctio motus desumitur ex diversitate termini ad quem; sed generatio habet alium terminum ad quem, quam alteratio, quia terminatur ad substantiam, alteratio vero ad qualitatem: ergo generatio et alteratio realiter distinguuntur. Resp. concedo majorem: actio, activa substantiae realiter distinguitur ab actione productiva accidentis; sed generatio producit substantiam, alteratio accidens sive qualitatem: ergo etc.

Obj. 2° si generatio non distinguitur ab alteratione propria, tunc in instanti generationis deberet dari alteratio; sed non datur: ergo etc. minor probatur: materia in instanti generationis aliter se habet, quam se habuit sub alteratione propria, ergo in instanti generationis non datur alteratio.

Resp. Motus successivus et instantanea mutatio distinguuntur realiter, alteratio est motus successivus, generatio est mutatio instantanea, quia fit in puncto quoad esse. Illa mutatio est instantanea, cujus forma et terminus in instanti acquiruntur; sed in generatione forma et terminus acquiruntur ergo etc.

Obj. 3°. Si productio formae non distinguitur ab alteratione propria, dicitur forma sine alteratione, quia datur alteratio: sed hoc est falsum: ergo etiam, unde consequens.

Resp. posita ultima dispositione ad formam, adhuc potest Deus suspendere suum concursum, ne forma educatur, ergo in hoc casu saltem manifestum est generationem et alterationem realiter distingui.

Obi. Philg lirg 1. c. 4. ait: de generaōē atq alteraōē quā inter se discrepant, dicimus hasce mutaōēs inter se diversas eē.

Resp. S. Doct. 3 ctra gentes c. 69 ait: si fōæ accidtles, quæ sunt in rebg corporibg, habent proprias aōēs, multo magis fōa substaālis habet aliqm propriā aōē: hæc ē a generādi aliud sibi simile, qó n̄ fit p alteraōē, ad qm sufficiunt fōæ accidtles: qó fōa substāālis ē pprium actionis, ut fōa substāāli inter ducat in generatō. qó juxta S. Doct: generaō et alteraō n̄ sunt idē

Resp. ad 2um dm habet aliud tmīū ad quē sibi n̄ subordtū n̄ q: 1. subordtū c m et n: c. imo licet alteraō et generaō habeant diversas dfōēs, et ita sit motg prime dictg, hæc tamē mutaō instantanea: m se tm̄ ā distincta realiter, qā diversiter dfōni finit tamē dfōē raōis, et eadē nō actio velut p simul esse motg et passio, ita etiā eē motg et mutaō, motg qteng ē ab una qlbet ad aliā, mutaō qteng ē transitg ā n̄ substaō actu ad substaā actu. ad addito respō dm ab actione pductoa accidtlis quæ quæ n̄ ē dispō ultima ad fōā substaālē cm̄ quæ ē ultima dispō n: m, nos n̄ dicimg generaōē identificari cū qlbet alteraōe, sed tamē cum illa, quæ ē dispō ad fōā substaālē.

Resp. ad 3um dm dbet dari alteraō terminve c m qtinuative v intrative n m quia in instanti generaōis tamē alteraō qm generaō existunt solū terminve id ē, termg infirmi fluēs fōæ, ad pprio alteraōē resultans.

Resp. ad 4um n: m ad p: d m. cujg fōā et termg mediatg in instanti acquiruntr c m termg solū mediatg n m et subdstō m n: c. nam termg mediatg generaōis fluēs ultima dispō n̄ fit in instanti sed successive: hō enim n̄ dicitr generari. qdo actu acquirit suā raōlē, tū enim n̄ generatr, sed iā ē genitus. tunc qó dicitr generari qdo mat dispōnitr ad recipiendā aīā raōlē.

Ad 3tum dico Sotis (?) forma ad educ. [illegible] actiuam [illegible] passiuam, quae est ipsa resultantia formae, non est ipsa [illegible] nec dua[s] nulla generatio fit ea dispositio ad se ipsam.
Sed si generatio et alteratio fit eadem actio, tunc alteratio est dispositio ad se ipsam, quia alteratio dispositio ad generationem.
Ad 4tum n. m. alteratio est dispositio ad formam generandam, et non ad generationem, maxime si gen. eadem sumatur pro actio alterativa.
Ad 5tum. Si ultima dispositio aliqua calor ut 8 tunc concedo, quod Deus possit suum concursum suspendere, quod negat, quod generatio cum tali alteratione identificetur: si vero ultima dispositio aliqua calor ut 01, tunc Deus non potest suum concursum suspendere, quia ipsa productio caloris ut 8 est concursus formae producendae.
Ad 6tum. Philosophus ut ex ulteriori contextu clare patet, nec aliud nec plus velle quam illud veterum, [illegible] ibi occasione impugnatamque opinionem [illegible] falsum esse, quia eamdem [illegible] omnem alterationem etiam simpliciter dictam esse generationem, ita ut nulla plane generatio substantialis in rerum natura daretur, quod utique ex nostra sententia non sequitur, dum quod Philosophus dicit, quod generatio et alteratio inter se discrepent, loquitur de alteratione simpliciter dicta, non autem de alteratione proprie. alteratio specialiter dicta est motus [illegible] [illegible] formae [illegible] vel producendae unae vel corrumpendae alterae vel intendendae unae et remittendae alterae, dum videlicet aliquod subiectum v.g. aqua ex non calida fit calida, vel ex non frigida fit frigida absque eo quod forma ulla substantialis corrumpatur, vel alia nova producatur, et de hac alteratione extra controversiam est, quod non fit eadem cum generatione substantiali, quia ubi nullus terminus substantialis corrumpendus vel producendus attingitur, ubi etiam non sequitur, nec corruptio vel generatio substantialis. econtra alteratio proprie illa est, quae ad calorem vel frigus adeo perfecte attingit, ut ille vel hoc [illegible] ultima dispositio immediate gerere formam substantialem [illegible] v.g. [illegible] ignis vel aqua corruptione et

alterig prod̃ctioē post se trahat, et hoc in pſẽnti ẽſtoē
hūid habet.

Ades ad ymū, hunc textū S. Doct: a probari nimiū
ē nihil ctra nos, nā si fōā audtles, quæ sũt in reb̃
ĩpbb̃, habens ppriās actoēs, tanc multo magis fōā
Sbſtãlis hbet ppriā actoē, atqui fōæ audtles hbent
ppriās aões tqm ppria prox mē et mediate operatra
ḡo multo magis fōā Sbſtãlis hbet alqm ppriā aōē
tqm ppriū prox mē et mediate optoū. m̃ ē S: Doct: m
ē cite tū Thmſtrū tū Althrū gnris, cta ē in fōā.
ḡo hic textg falsō ctra Thmſtas probat mniũ.
2do. S. Doctor ibi nihil aliud intendit: qm 1mo qd fōā
sbſtãlis hbeat aōē ppriā tqm ppriū vere optoū:
2do, qd fōā Sbſtãlis in ordme ad pdũoē alterig fōā
Sbſtãlis sit ppriū ppltr operatoū. 3tiō qd fōā audtles
qua sufficiunt ad alteraoē et præcedēt ductoē, n sufficiunt
salte præter ad generaoē fōā Sbſtãlis, sed hic mōd
ex S: Doct: nihil ptẽs ctra nos, cũ hæc oia verto
admittamg, ex citato ā textu nec plus nec aliud pt
extorqueri.

Alus 2dus

:an:
generaō unig sit corruptio alterig:
et quisnā sit tmg generoīs et
corruptoīs:

Notād. hanc ppoē generaō unig ē corruptio alterig 4
varios hbē sensg. 1mo sensū fōale, ita ut generaō N. 417
et corruptō sit fōaliter idē. 2do. sensū reale et identice
ita ut etm sint maaliter. 3tio sensū gcomitanter ita
ut generaō et corruptio se mutuo gcomitentr. Ets
hic in quo sensu vera sit ppō dicta. Sermō ā ē de
generaoē et corruptoē naali; siem supernaaliter fiat, tunc
n ōis generaō et corruptō, sicut dō ex reb̃ sensibg
generat vermis, ibi n adē corruptio; sic etm in resurrecoē
neomā ens corruptō fōā cadaverica et tm n̄ ens generaō